تازه‌های اقتصاد

چهارشنبه ۲۷ خرداد ۱۴۰۵ شماره ۵۸

پشتیبانی جدی شبکه بانکی از تجارت ایران و روسیه

(صفحه ۲)

برنامه جدید گمرک برای تسریع ترخیص کالا

(صفحه ۳)

وحید ماجد، معاون سیاست‌گذاری پولی اقدامات و برنامه‌های بانک مرکزی را تشریح کرد

بازسازی اقتصاد با انضباط پولی

خط قرمز بانک مرکزی این است که سیاست‌های حمایتی به افزایش بی‌ضابطه نقدینگی منجر نشود

اجازه نخواهیم داد بانک‌های ناسالم با رشد بی‌ضابطه ترازنامه، به خلق نقدینگی ناسالم دامن بزنند

بانک مرکزی رویکرد انفعالی در برابر ناترازی‌های بودجه‌ای و تجاری نخواهد داشت

خط قرمز بانک مرکزی این است که به قلک جبران کسری بودجه دولت تبدیل نشود

بازگشت ارز حاصل از صادرات به چرخه اقتصادی، الزام غیرقابل مذاکره است

بانک مرکزی به هیچ عنوان طرفدار سرکوب نرخ‌ها، چه در بازار ارز و چه در بازار پول، نیست

دوران بازسازی نباید بهانه‌ای برای رها کردن کنترل تورم و رشد نقدینگی باشد

کل بسته حمایتی ۷۰۰ همت در راستای حمایت هدفمند بانک مرکزی از بخش تولید پرداخت شد

یادداشت روز

توافق ایران و آمریکا چگونه اقتصاد جهان را بازآرایی می‌کند؟

سیدعلیرضا بهبهانی

کارشناس دیپلماسی انرژی

وقتی سخن از توافق احتمالی ایران و آمریکا به میان می‌آید، اغلب تحلیل‌ها بر یک متغیر متمرکز می‌شوند: «قیمت نفت»؛ اما این نگاه، مهم‌ترین بخش ماجرا را نادیده می‌گیرد.

تاریخ اقتصاد جهان نشان می‌دهد که قدرت‌های بزرگ نه با نفت، بلکه با «اطمینان» رشد می‌کنند و آنچه طی ماه‌های اخیر اقتصاد جهانی را تحت فشار قرار داد، فقط کمبود نفت نبود، بلکه افزایش نااطمینانی بود.

جنگ، تهدید تنگه هرمز، افزایش هزینه بیمه نفتکش‌ها، نگرانی نسبت به امنیت عرضه انرژی و ترس از گسترش بحران در خاورمیانه، بار دیگر به جهان یادآوری کرد که خلیج فارس همچنان یکی از مهم‌ترین گره‌های حیاتی اقتصاد بین‌الملل است.

در چنین شرایطی، توافق احتمالی میان تهران و واشنگتن را نباید فقط یک رخداد سیاسی یا حتی یک توافق انرژی دانست.

این توافق، در صورت پایداری و اجرا، می‌تواند به یکی از مهم‌ترین رویدادهای اقتصادی دهه حاضر تبدیل شود؛ زیرا آنچه تغییر می‌دهد قیمت نفت نیست، بلکه سطح ریسک در اقتصاد جهانی است.

بازارها معمولاً پیش از وقوع رویدادها واکنش نشان می‌دهند؛ کاهش ریسک‌های ژئوپلیتیکی می‌تواند فشار تورمی را کاهش دهد، هزینه تجارت جهانی را پایین بیاورد، سرمایه‌گذاری را تقویت کند و بخشی از نگرانی‌های مربوط به رشد اقتصاد جهانی را برطرف سازد.

ادامه مطلب را در لینک بخوانید

---

۹ هزار میلیارد تومان از مطالبات گندمکاران پرداخت شد

افزایش قیمت محصولات ایران خودرو کلید خورد

سی‌وسومین همایش سالانه سیاست‌های پولی و ارزی ۳۱ خرداد ۱۴۰۵ برگزار می‌شود

مرحله سوم پروژه میر-شتاب به زودی عملیاتی می‌شود

رئیس کل بانک مرکزی تاکید کرد

پشتیبانی جدی شبکه بانکی از تجارت ایران و روسیه

رئیس کل بانک مرکزی با تأکید بر اهمیت راهبردی توسعه روابط اقتصادی ایران و روسیه، خواستار گسترش همکاری‌های بانکی، افزایش ظرفیت تأمین مالی تجارت دوجانبه و تقویت نقش این بانک در پشتیبانی از کریدور بین‌المللی شمال شد.

عبدالناصر همتی، رئیس کل بانک مرکزی در بازدید از میربیزینس بانک روسیه با اشاره به روند توسعه فعالیت‌های این بانک طی سال‌های اخیر، اظهار کرد: میربیزینس بانک نسبت به گذشته پیشرفت قابل توجهی داشته و اقدامات انجام شده در این مجموعه می‌تواند به تکمیل زنجیره تأمین و ارائه خدمات بیشتر به فعالان اقتصادی دو کشور کمک کند.

وی با تأکید بر اهمیت توسعه روابط اقتصادی تهران و مسکو افزود: توسعه کریدور شمال باید با جدیت بیشتری دنبال شود. بر همین اساس برنامه‌هایی برای توسعه ظرفیت‌های مناطق شمالی کشور، گسترش حمل‌ونقل دریایی و تمرکز بیشتر بر تأمین کالاها از مسیر روسیه در دستور کار قرار گرفته‌است.

رئیس کل بانک مرکزی با اشاره به سیاست دولت جمهوری اسلامی ایران برای توسعه همکاری‌های اقتصادی با روسیه گفت: اراده دولت بر گسترش تجارت دوجانبه است و شبکه بانکی نیز این مسیر را با جدیت پشتیبانی خواهد کرد. حجم مبادلات دو کشور ظرفیت رشد بسیار بیشتری دارد و تقویت زیرساخت‌های مالی و بانکی می‌تواند زمینه تحقق این هدف را فراهم کند.

همتی با اشاره به مذاکرات خود با رئیس بانک مرکزی روسیه گفت: انتظار داریم بانک‌های روسی همکاری بیشتری در حوزه گشایش اعتبارات اسنادی (LC) برای طرف‌های ایرانی داشته باشند تا امکان تأمین مالی میان‌مدت و تسهیل واردات کالاهای مورد نیاز کشور فراهم شود. در مقابل نیز توسعه صادرات ایران به بازار روسیه دنبال خواهد شد.

وی نقش میر بیزینس بانک را در توسعه مناسبات اقتصادی دو کشور مهم ارزیابی کرد و افزود: این بانک طی سال‌های گذشته اقدامات مؤثری انجام داده و می‌تواند بیش از گذشته در خدمت گسترش روابط تجاری و مالی ایران و روسیه قرار گیرد.

رئیس کل بانک مرکزی همچنین بر ضرورت رعایت اصول حرفه‌ای بانکداری بین المللی و مدیریت ریسک تأکید کرد و گفت: تصمیم‌های اعتباری باید صرفاً بر مبنای ضوابط و معیارهای بانکی اتخاذ شود و از هرگونه اقدام خارج از چارچوب‌های حرفه‌ای پرهیز شود؛ چراکه مدیریت ریسک یکی از ارکان اصلی پایداری و موفقیت بانک‌هاست.

رئیس هیئت عالی بانک مرکزی در بخش دیگری از سخنان خود افزایش سرمایه میر بیزینس بانک را یکی از راهکارهای تقویت جایگاه این بانک دانست و اظهار کرد: مشارکت بیشتر بانک‌ها و مؤسسات مالی ایرانی در ساختار سرمایه این بانک می‌تواند توان عملیاتی و ظرفیت تأمین مالی آن را به شکل قابل توجهی افزایش دهد.

وی در پایان ضمن قدردانی از مدیران و کارکنان میر بیزینس بانک، بر حمایت بانک مرکزی از برنامه‌های توسعه‌ای این بانک و تقویت حضور آن در بازار روسیه تأکید کرد.

روند نزولی بدهی خارجی ایران در ۱۸ سال

بدهی خارجی ایران طبق آخرین آمار منتشر شده در دردی ماه ۱۴۰۴ نسبت به ماه ابتدای فصل قبل ۴.۵ درصد کاهش یافت و به پنج میلیارد و ۴۱ میلیون دلار رسید.

روند ۱۸ سال گذشته بدهی خارجی ایران در اغلب سال‌ها نزولی بوده به طوری که بدهی ۲۳ میلیارد و ۵۱۴ میلیون دلاری ایران در سال ۱۳۸۵ به محدوده پنج میلیارد دلار رسیده است.

از ابتدای دهه ۹۰، روند نزولی بدهی ایران شدت گرفت. در سال ۱۳۹۱ با ۶۰ درصد افت بدهی خارجی میزان کل بدهی ایران به هفت میلیارد و ۶۸۲ میلیون دلار رسید.

هرچند از سال ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۷ میزان بدهی خارجی ایران ارقامی بالای ۱۰ میلیارد دلار را دید، اما مجدد از سال ۱۳۹۸ شاهد کاهش بدهی خارجی ایران بودیم.

نکته قابل توجه دیگر در این آمارها ترکیب بدهی‌ها است. در سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۸ ارقام بدهی میان مدت و بلندمدت کشور بیشتر از بدهی کوتاه مدت بود. در سال ۱۳۸۹ رقم این دو بدهی تقریبا برابر شد و در سال اول دهه ۹۰ این ترکیب معکوس شد.

اما طی یک دهه پس از آن یعنی از سال ۱۳۹۱ تا ۱۴۰۱ دوباره روند به شکل قبل بازگشت و ارقام بدهی میان مدت و بلندمدت از بدهی کوتاه مدت بیشتر شد. در سال ۱۴۰۲ باز شاهد برابر شدن این دو دسته از بدهی‌ها بودیم. اما در ۲ سال گذشته یعنی سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ همواره ارقام بدهی خارجی کوتاه مدت کشور بیشتر از بدهی میان مدت و بلندمدت بوده است.

هرچه سهم بدهی کوتاه‌مدت افزایش پیدا کند، مساله اصلی از «حجم بدهی» به «زمان‌بندی بازپرداخت» منتقل می‌شود. بدهی کوتاه‌مدت معمولاً حساسیت بیشتری به جریان‌های ارزی، دسترسی به منابع خارجی، نقل‌وانتقال پول، صادرات، واردات و محدودیت‌های مالی بین‌المللی دارد.

به طور کلی بدهی خارجی در سه قالب اصلی وجود دارد که هر کدام ساختار ریسکی متفاوتی دارند.

معاون وزیر اقتصاد خبرداد

برنامه جدید گمرک برای تسریع ترخیص کالا

فرود عسگری، رئیس کل گمرک ایران، درباره برنامه‌های گمرک در دوره پساجنگ اظهار کرد: گمرک در حال تدوین بسته‌ای جدید برای روان‌سازی تجارت کشور است که شامل اصلاح برخی قوانین و مقررات می‌شود. این بسته پس از بررسی و تصویب در دولت و سایر مراجع ذی‌ربط اجرایی خواهد شد تا فرآیندهای تجاری، همانند دوران جنگ که ترخیص کالاها با سرعت و سهولت بیشتری انجام می‌شد، در شرایط عادی نیز تسهیل شود.

وی درباره میزان کالاهای موجود در گمرکات کشور گفت: گمرک تنها درباره کالاهای اظهارشده می‌تواند اظهارنظر کند؛ زیرا تا زمانی که کالایی اظهار نشود، مسئولیت آن بر عهده سازمان بنادر و دریانوردی، مناطق آزاد و ویژه اقتصادی است.

رئیس کل گمرک ایران با اشاره به ظرفیت‌های موجود در کشور افزود: در حال حاضر ۱۴۰ گمرک فعال در کشور وجود دارد که بخش عمده آنها از ساختار سازمانی مناسب، نیروی انسانی آموزش‌دیده و تجهیزات به‌روز تخلیه و بارگیری برخوردارند. به عنوان نمونه، در سال گذشته نزدیک به ۲۰۰ میلیون تن کالا در گمرکات کشور تخلیه و بارگیری شده است و از این نظر آمادگی لازم برای پاسخگویی به افزایش حجم واردات وجود دارد.

عسگری با بیان اینکه با استفاده از سیستم‌های پیشرفته در بندر امام خمینی (ره)، کشتی‌های ۷۰ هزار تنی ظرف یک روز تخلیه می‌شوند، تصریح کرد: در روزهای اوج جنگ، تنها در گمرک بندر امام روزانه حدود ۴۲۰۰ کامیون حامل کالاهای اساسی ترخیص و از گمرک خارج می‌شد که نشان‌دهنده ظرفیت بالای این مجموعه در شرایط خاص است.

وی همچنین با اشاره به بازگشایی تنگه هرمز و رفع محدودیت‌های دریایی گفت: با ازسرگیری ترددهای دریایی، تجارت ایران از مسیر بنادر جنوبی نیز به روند عادی بازمی‌گردد. ظرفیت بالای بنادر و گمرکات جنوب کشور نقش مهمی در تسهیل تجارت خارجی و تأمین نیازهای اقتصادی کشور دارد.

مزایای رفع انحصار خزانه‌داری طلای آنلاین

بازار خرید و فروش آنلاین طلا در سال‌های اخیر به یکی از مهم‌ترین بسترهای سرمایه‌گذاری خرد در کشور تبدیل شده است. افزایش استقبال مردم از خرید طلا در قالب‌های دیجیتال و امکان سرمایه‌گذاری با مبالغ اندک، موجب شده سکوهای معاملات آنلاین طلا به تدریج سهم بیشتری در بازار پس‌انداز و سرمایه‌گذاری خانوارها پیدا کنند. در چنین شرایطی، توسعه این بازار بیش از هر چیز به وجود زیرساخت‌های نظارتی، امنیتی و عملیاتی متناسب با حجم معاملات وابسته است.

در همین راستا بانک مرکزی «ضوابط ناظر بر خزانه‌داری شمش طلا و نقره توسط اشخاص حقوقی مورد تأیید بانک مرکزی برای سکوهای خرید و فروش طلا و نقره به صورت برخط» را تصویب و ابلاغ کرده است؛ اقدامی که از نگاه کارشناسان می‌تواند یکی از حلقه‌های مهم زیرساختی بازار طلای آنلاین را تکمیل کند.

ضوابط جدید بانک مرکزی با هدف ساماندهی زنجیره معاملات تدوین شده و فرآیندهای تحویل و دریافت شمش، اصالت‌سنجی، بیمه، نگهداری و تحویل فیزیکی طلا را در قالب یک چارچوب مشخص تعریف کرده است.

صندوق درآمد ثابت ارزی اعتماد از دست‌رفته مردم را بازمی‌گرداند

هیات عامل بانک مرکزی به تازگی «شیوه‌نامه پذیرش و صدور مجوز ارکان ناظر بر عملیات ارزی صندوق سرمایه‌گذاری در درآمد ثابت ارزی» را تصویب کرد. بر اساس این شیوه نامه اشخاص حقیقی و حقوقی می‌توانند از طریق تحویل ارز اسکناس یا حواله ارزی به منظور تامین مالی طرح‌های صادرات محور و ارزآور در صندوق‌های ارزی سرمایه‌گذاری کنند و تسویه وجوه نیز تنها به‌صورت ارزی و بر مبنای ارز سرمایه‌گذار در زمان سرمایه‌گذاری است. این صندوق‌ها با هدف جمع‌آوری منابع ارزی از عموم سرمایه‌گذاران به منظور تامین مالی طرح‌های صادرات محور و ارزآور و در چارچوب قوانین و مقررات ارزی فعالیت می‌کنند. با توجه به اهیمت این موضوع با یک کارشناس اقتصادی به گفت‌وگو نشسته‌ایم.

رامین ربیعی، کارشناس بازارهای مالی، راه‌اندازی «صندوق سرمایه‌گذاری در درآمد ثابت ارزی» از سوی بانک مرکزی را اقدام مثبتی دانست و افزود: توسعه ابزارهای مالی برای مدیریت نوسانات ارزی کشور از جمله اقداماتی است که باید سال‌ها پیش در دستور کار قرار می‌گرفت که از این جهت، راه‌اندازی چنین صندوقی اقدام مهمی است که مورد استقبال است.

وی افزود: با سازکار جدید صندوق ارزی اعتماد از دست‌رفته مردم نسبت به نگهداری ارز در داخل کشور بازمی‌گردد. در گذشته بانک‌ها ارز و اسکناس را از مردم دریافت می‌کردند و با پرداخت سود، این اطمینان را ایجاد می‌کردند که سپرده‌گذاران از بازدهی دلاری، یورویی یا سایر ارزها بهره‌مند خواهند شد، اما در مقطعی که نظام چندنرخی ارز شکل گرفت و نرخ آزاد ارز به رسمیت شناخته نشد، این اعتماد آسیب دید.

اسپیس‌اکس و نفرین طلایی‌ترین عرضه

عرضه اولیه سهام اسپیس‌اکس (SPCX) نه تنها بزرگ‌ترین رویداد بورسی سال، بلکه شاید یکی از مهم‌ترین اتفاقات تاریخ وال‌استریت باشد. با جمع‌آوری ۷۵ میلیارد دلار نقدینگی و رسیدن به ارزش بازار ۲.۱ تریلیون دلاری در روز نخست، اسپیس‌اکس اکنون شانه‌به‌شانه غول‌هایی، چون اپل و مایکروسافت در «باشگاه تریلیون‌دلاری‌ها» ایستاده است. یاهو فایننس می‌نویسد که در پشت این هیاهوی تماشایی و رشد ۱۹ درصدی روز اول، یک حقیقت تلخ تاریخی نهفته است که سرمایه‌گذاران هیجان‌زده اغلب آن را نادیده می‌گیرند.

تحلیلگران بازار برای درک آینده اسپیس‌اکس به عقب‌تر از دوران اینترنت و کامپیوترها نگاه می‌کنند؛ دقیقاً به سال ۱۶۰۲ میلادی. زمانی که «شرکت هند شرقی هلند» (VOC) برای نخستین بار سهام خود را عرضه کرد.

VOC فقط یک نام روی کاغذ نبود؛ آنها صاحب کشتی‌ها، مسیرهای تجاری، قدرت نظامی و پشتیبانی دولتی بودند و درست مانند اسپیس‌اکس، در حال گشودن مرزهای تجاری جدید برای بشریت بودند. اما نکته اینجاست که سهام VOC سه دهه طول کشید تا ارزشش دو برابر شود. این درسِ بزرگ برای سرمایه‌گذاران امروز است.

نفوذ فزاینده غول‌های فناوری در معادلات جهانی

هوش مصنوعی در قلب «G7»

نشست سران گروه ۷ (G7) در فرانسه امسال شاهد حضور بی‌سابقه‌ای از مدیران ارشد شرکت‌های پیشرو در حوزه هوش مصنوعی بود. این گردهمایی، که رهبران بزرگ‌ترین اقتصادهای جهان را گرد هم می‌آورد، نه تنها بر اهمیت روزافزون هوش مصنوعی در دستور کار جهانی تأکید کرد، بلکه نمایانگر نفوذ فزاینده غول‌های فناوری در صحنه ژئوپلیتیک بود.

همانطور که سی‌ان‌بی‌سی گزارش کرده است چهره‌های شاخصی، چون سم آلتمن (OpenAI)، داریو آمودی (Anthropic) و دیمیس هاسابیس (Google DeepMind) به همراه رهبران شرکت‌هایی مانند Mistral فرانسه، Cohere کانادا، Domyn ایتالیا، Synthesia انگلستان و Black Forest Labs آلمان، در کنار مدیران Meta، Salesforce و شرکت‌های پیشرو از هند و ژاپن، در نشست G7 در فرانسه حضور یافته‌اند.

این نشست که در شهر اویان برگزار شد، فرصتی را برای بحث پیرامون مسائل کلیدی مرتبط با هوش مصنوعی، از جمله خطرات فناوری‌های پیشرفته (Frontier AI)، زیرساخت‌ها و حاکمیت داده‌ها فراهم آورد. حفاظت از کودکان در فضای آنلاین نیز یکی از محورهای اصلی این گفت‌وگوها بود.

ویدیو

